

Így segíthetünk gyermekünknek sikeresen visszatérni az iskolába

Létrehozás: 08/26/2024 - 13:10

Szerző: Melano

 [1]

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján a tavalyi tanévben majdnem ötezer elsős diák bukott meg az iskolában: az évfolyamismétlők aránya 5,2 százalék volt ebben a korosztályban.

Szakértők szerint ennek az is lehet az oka, hogy olyan gyerekek is elkezdik az iskolát, akik valójában még nem iskolaérettek, vagy egyes képességeik elmaradnak a vele egykorúakétól. Ez sokszor okozhat szorongást és testi valamint viselkedésbeli tüneteket is.

A 2023/2024-es tanévben a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint Magyarországon összesen körülbelül 1,9 millió diák vesz részt a köznevelésben, ami magában foglalja az óvodai, általános iskolai, középfokú, valamint szakképzési és felsőoktatási intézményeket is. Az általános iskolákban jelenleg 716 ezer diák tanul, míg a középfokú oktatásban - gimnáziumok, technikumok, szakiskolák - közel 428 ezer diák vesz részt nappali rendszerű oktatásban.

A KSH adatai alapján a tavalyi tanévben majdnem ötezer elsős diák bukott meg az iskolában: az évfolyamismétlők aránya 5,2 százalék volt ebben a korosztályban. Az azt megelőző évben ugyanakkor kevesebb elsősnek, 4,6 százaléknak kellett évet ismételnie. Az első osztály után évet ismétlő diákok magas aránya annak fényében még kiemelkedőbb, hogy az általános iskolában más évfolyamokon az évismétlők aránya 0,7 és 2,3 százalék között volt. Az iskolarendszerbe való bekerülés a gyerekek számára még nagyobb kihívás, 2020 óta ugyanis már hat évesen iskolába kell menni a gyerekeknek. A szakértő szerint sok gyereknek okoz nehézséget nem csak az első osztály, de a későbbi nagyobb mérföldkövek is.

„Általában különbség van közöttük, hogy már rutinos a gyerek, mondjuk harmadikból negyedikbe megy, vagy nagyobb váltás van, például amikor óvodából iskolába vagy alsó tagozatból felső tagozatba vagy épp középiskolába lép. Az utóbbi helyzetek esetében azt látjuk, hogy az első nagyobb elakadás az első osztály kezdeti hónapjaiban van, azután pedig a felső tagozatba lépéskor” - fejtette ki Dr. Bohács Krisztina, a kognitív képességek fejlesztésével foglalkozó intelligenciakutató, a GEM Tanulási Központ szakmai vezetője.

Más lehet a kronológiai és a mentális életkor ugyanannál a gyereknél

A szakértő szerint a legnehezebb a családok számára, hogy megértsék, mi az oka annak, hogy a szeptemberi lelkes kezdés után egy-két hónap múlva visszaesést és egyre több probléma

előbukkanását tapasztalják. Dr. Csapó Benő pedagógiai kutató tanulmánya szerint a gyerekek szempontjából különbséget kell tenni a kronológiai és a mentális életkor között, amelyek eltérhetnek egymástól.

„Egy kronológiailag hat és fél éves gyereknél könnyen előfordulhat, hogy a munkamemóriája négy és fél évesnek felel meg, mint ahogyan az is, hogy mindez egy tíz és fél évesé. Így jól belátható, hogy akár hat évnyi különbség is előfordulhat két azonos korú gyerek között. Az a képesség pedig, ami le van tapadva, magától nem fog megnőni – vagy csak minimálisan növekszik –, ami pedig jól megy, az szépen tud fejlődni a gyermek kronológiai életkorában. Ezeket a különbségeket a magyar iskolarendszer nem lefékezi, hanem felfokozza” - magyarázta a szakértő. Érdemes tehát már a startvonalnál odafigyelni, és a még kezdeti, kisebb mértékű elmaradásokkal célirányosan foglalkozni.

Dr. Bohács Krisztina szerint éppen ezért nagyon fontos lenne megmérni a gyerekek képességeit, hogy milyen szintnek felelnek meg. A szakértő szerint ezekkel a mérésekkel még az első vagy második osztályban is célirányosan fejlődhetnének a gyerekek azokon a területeken, amelyeken erre szükségük van. Később azonban rengeteg stresszt okozhatnak az alapképességbeli elmaradások, amelyeket csak fokoz az újabb váltás, amikor a gyerek felső tagozatba lép.

„Noha ezek a képességek fejleszthetők, a gyerekeknek plusz segítségre lenne szüksége, mert ezeken úgy lehet javítani, hogy tartalmilag ne tegyünk sok terhet a gyerekre, műveletileg azonban trenírozzuk az elmaradást mutató képességeket. Ezáltal később már meg tudnak birkózni olyan tudás-tartalmakkal is, amelyeknek van saját szerkezete, előbb azonban nem érdemes ezzel terhelni. Idegen nyelvet például nem lehet tanítani érdemben olyan gyerekeknek, aki a saját anyanyelvével is gondban van és mondjuk téveszti a betűket” - tette hozzá a szakember.

A szakmai vezető elmondta, hogy Nyugat-Európa több országában is felismerték már, hogy az iskolai kudarcok nyolcvan százalékaért a gyenge kognitív képességek felelősek. Dr. Bohács Krisztina szerint van néhány tünet, amire a szülőknek és a pedagógusoknak is érdemes odafigyelni, hogy a gyerekek fejlesztését időben el lehessen kezdeni, ami által az iskolai teljesítményük is kiegyensúlyozottabbá válik, és elkerülhetjük az iskolai elakadásokat. Sokan azonban tabuként kezelik ezeket a vizsgálatokat, éppen ezért tartják kiemelten fontosnak a GEM Kognitív Klinikán, hogy egy elfogadó, gyerek- és szülőbarát, ugyanakkor professzionális környezetben mérhessék fel a kisebb és nagyobb gyerekeket.

„A gyerekeknek az iskolakezdekort nem csak taneszközökre, de mentális és érzelmi segítségre is szükségük van. Sőt, egy mentális eszköztár fontosabb jelentőséggel bír egy gyerek életében, mint az, hogy milyen éppen a tolltartója. Érdemes a szülőknek gyanakodni és szakértőhöz fordulni, ha a gyerek rendszeresen hasfájásra, fejfájásra panaszskodik, kedvetlen, lehangolt, van benne egyfajta ellenállás az iskolába menetellel szemben. Az elsős gyerekek leginkább csalódottságot élnek át ilyenkor, sírnak, esetleg arra panaszskodnak, hogy nem értik a feladatokat. Előfordul, hogy emögött például hallási feldolgozási zavar áll, de mindenképpen érdemes utánajárni” - tette hozzá a szakember, aki néhány szempontot is megosztott arra vonatkozóan, hogy felmérhessék a szülők, mennyire érett az iskolai munkára a gyerek.

A jó hír szerencsére az, hogy az agyi plaszticitás kisgyermek korban a „legerősebb”; pontos iskolaérettségi vizsgálatot követően a célirányos fejlesztés már néhány hónap alatt rendkívül hatékony tud lenni, szinte csodákra képes.

Hivatkozások

[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/20190910_felsz_gyerektol.jpg